

Poslední dělnický román na scéně

Jiří P. Kříž

Ostravské Divadlo Petra Bezruče uvedlo na scénu poslední dělnický román 20. století: Pestré vrstvy podivuhodného samouka Ivana Landsmanna. Jeho próza vyšla roku 1999 v nakladatelství Torst, třináct let poté, co ji v Nizozemsku napsal. Stala se knihou roku.

Ještě delší životní úsečku strávil Landsmann jako předák party na dolech v Ostravsko-karvinském revíru. Režisér Janusz Klimsza s autorem dramatisace Tomášem Vůjtkem nastudovali Pestré vrstvy v identickém prostředí Dolu Hlubina.

Inscenace je provokativním, zemitým ohlednutím za osudy člověka, který se v polovině 80. let marně pokoušel navštívit bratra v Kanadě. Svědectví o ne-

příliš vldných časech. Výjezdní doložku mu konečně podepsali s tím, že když se nevrátí, stát aspoň ušetří za důchod, na který měl Ivan po šestnácti letech fárání nárok.

Brácha bráchu vyhodil, jak už to v rodinách bývá, a Landsmann se ocitl v Holandsku, kde málem zemřel hlady, než se mu podařilo narazit na Jaroslava Hutku. Ten se stal jeho kamarádem a podnikl ho k terapeutickému psaní.

Po návratu do vlasti mu rychlokvašení kapitalističtí úředníci odmítli vydat osvědčení o českém občanství, které mu nikdy nebylo odebráno. Čekali na podmáznutí, ale marně, „bo Ivan není žaden cyp“.

Jazyk Pestrých vrstev a dalších tří Landsmannových knížek, ke kterým Vůjtkova dramatisace přihlíží, je pokladem a literární

kvalitou nad jiné. Havířské obraty, slovník a obrazy se podařilo přenést znamenitě. Pro silné slovo se nechodí daleko, ale v přenesení do příběhu zní jako surová, industriální poezie naší doby.

Na premiéru do sálku se šatnami někdejší důlní ostrahy hned u vratnice se vtěsnali z ostravských divadel snad všichni, kdo zrovna nemuseli stát na jevišti jinde.

Vyvrcholením bude uvedení Pestrých vrstev na festivalu Dream Factory.

Prův 10. 5. 01

Tomáš Vůjtek: Pestré vrstvy

Podle autobiografické prózy Ivana Landsmanna, režie: Janusz Klimsza. Česká premiéra Divadla Petra Bezruče 13. května na Dole Hlubina v Ostravě.